

ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา : การขับเคลื่อนสู่ความเป็นเลิศ
ด้วยแนวคิดนวัตกรรมต้นกล้า

“Innovative Seedling” Needs Assessment for Curriculum Improvement at Yala
Rajabhat University Demonstration School: Driving Towards Excellence
with the "Innovative Seedling" Concept

กรัณท์กรัษ วิทยอภิบาลกุล¹ วราร์ เทพนรงค์^{1*} จันจลี ถนอมลิขิตวงศ์¹ เฟรดาว สุลัยมาน¹ มะนุรี โนะ¹
วรรณมาเรียม เจะดราแม¹

Karantharak Vitaya-apibalkul¹ Wara Thepnarong^{1*} Janjalee Tanomlikhitwong¹ Fraydau Sulaiman¹
Matnuree Noh¹ Wanmariam Chedamae¹

(Received: April 10, 2025; Revised: June 1, 2025; Accepted: June 16, 2025)

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อพัฒนาจุดเน้นของโรงเรียนและอัตลักษณ์ของผู้เรียน และเพื่อเสนอแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับจุดเน้นของโรงเรียน การศึกษาใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน โดยใช้เทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็น ผ่านการวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.85 ผลการศึกษาพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงสุด รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผล และด้านโครงสร้างหลักสูตร โดยประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ ความสอดคล้องของรายวิชากับความต้องการของผู้เรียน การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา และการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง ผลการศึกษานี้นำไปสู่การพัฒนาจุดเน้นของโรงเรียน “นวัตกรรมต้นกล้า” ที่มุ่งเพาะบ่มต้นกล้าปัญญาและพัฒนาสู่นวัตกรรมชุมชนชาวดั้นใต้ พร้อมทั้งการกำหนดอัตลักษณ์ของ

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

¹Faculty of Education, Yala Rajabhat University

*Corresponding author. E-mail: Wara.t@yru.ac.th

ผู้เรียน ที่มีเอกลักษณ์เป็น “ยุวชนนวัตกรรมวัฒนธรรม” บทความนี้นำเสนอแนวทางการปรับปรุงหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นดังกล่าวเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น จุดเน้นของโรงเรียน อัตลักษณ์ผู้เรียน นวัตกรรมต้นกล้า โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

Abstract

This article presents the results of a needs assessment analysis for curriculum development at Yala Rajabhat University Demonstration School. The objectives were to analyze the essential needs for curriculum improvement, to develop the school concept and learner identity, and to propose curriculum improvement approaches that align with the school's focus. The study employed mixed-methods research using needs assessment techniques through Priority Needs Index (PNI) analysis combined with qualitative data analysis. The instruments were validated for content validity by three experts and demonstrated high reliability with a Cronbach's alpha coefficient of 0.85. The findings revealed that learning management had the highest level of necessity, followed by measurement and evaluation, and curriculum structure. The top five priority needs were: alignment of courses with learner needs, development of analytical thinking skills, technology integration in teaching and learning, modernization of course content, and experiential learning. These findings led to the development of a School Concept called "Innovative Seedling," which aims to nurture intellectual seedlings and develop them into multicultural innovators in the southern border provinces. Additionally, the study established a student identity (Identity) characterized as "Multicultural Young Innovator." This article proposes curriculum improvement approaches that respond to these identified needs, with the goal of enhancing educational quality at Yala Rajabhat University Demonstration School.

Keywords: Needs Assessment, School Concept, Learner Identity, Innovative Seedling, Yala Rajabhat University Demonstration School

บทนำ

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษาทุกแห่ง (Tyler, 1949) โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนสาธิตซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment) เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้การพัฒนาหลักสูตรเป็นไปอย่างมีทิศทางและตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริง (สุวิมล ว่องวานิช, 2558)

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พัฒนามาจากศูนย์เด็กเล็กวิทยาลัยครู ก่อตั้งขึ้นโดยคณะอาจารย์ภาควิชาอนุบาลศึกษาวิทยาลัยครูยะลา เมื่อ พ.ศ. 2519 จนกระทั่งปีการศึกษา 2528 ได้รับนโยบายจากอธิบดีกรมฝึกหัดครูให้จัดตั้งโรงเรียนสาธิตเพื่อจัดประสบการณ์โดยตรงแก่นักเรียนวิชาชีพครู ตลอดจนให้คณาจารย์ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2568) ปัจจุบันได้เปิดสอนตั้งแต่ระดับบ้านสาธิต อนุบาล ประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยวิสัยทัศน์ “โรงเรียนคุณภาพต้นแบบที่จัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศด้วยครุมืออาชีพ สร้างสมรรถนะจากคลังปัญญาพัฒนาผู้เรียนสู่ยุวชนนวัตกรรมชายแดนใต้”

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในปัจจุบันจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดทฤษฎีที่เชื่อมโยงกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียนและบริบทสังคม งานวิจัยของ Oliva and Gordon (2013) ชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับแนวคิดของ Tyler (1949) ที่เน้นการกำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษาจากการวิเคราะห์ผู้เรียน สังคม และเนื้อหาสาระ นอกจากนี้ McKenney and Reeves (2019) ยังเสนอกรอบแนวคิดการออกแบบหลักสูตรเชิงบูรณาการที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ในมิติของการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น Watkins et al. (2012) กล่าวว่า การประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อระบุช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่ควรจะเป็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุวิมล ว่องวานิช (2558) ที่เสนอการใช้ดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI) ในการจัดลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนา

การพัฒนาหลักสูตรในศตวรรษที่ 21 ยังต้องคำนึงถึงทักษะสำคัญที่ผู้เรียนควรได้รับการพัฒนาในบริบทของประเทศไทย วิจารณ์ พานิช (2555) ได้เสนอกรอบแนวคิดทักษะ 3Rs8Cs ซึ่งประกอบด้วยทักษะพื้นฐาน 3Rs ได้แก่ การอ่าน (Reading) การเขียน (wRiting) และการคิดคำนวณ (aRithmetic) และทักษะขั้นสูง 8Cs เพื่อการดำรงชีวิตและทำงานในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับกรอบแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของ Partnership for 21st Century Skills (2009) ที่ให้ความสำคัญกับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและการทำงาน และทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี

สำหรับบริบทพหุวัฒนธรรม Banks (2020) ได้เสนอแนวคิดการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมที่เน้นการตระหนักในความหลากหลายและการเคารพความแตกต่าง ขณะที่ Gay (2018) มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรม (Culturally responsive teaching) เพื่อให้ผู้เรียนที่มีภูมิหลังทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม สอดคล้องกับสภาพบริบทและความท้าทายของโรงเรียนในพื้นที่พหุวัฒนธรรมจังหวัดชายแดนภาคใต้ ในฐานะสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ศาสนา และภาษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ภายใต้ปรัชญาการจัดการศึกษา “สร้างต้นกล้าเป็นพลังปัญญาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นชายแดนใต้” และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา “โรงเรียนต้นกล้า คลังปัญญาชายแดนใต้” จึงได้ดำเนินการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับหลักสูตรฐานสมรรถนะของกระทรวงศึกษาธิการที่จะประกาศใช้ในปี 2568

บทความนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และการพัฒนา School concept “Innovative Seedling – นวัตกรรมต้นกล้า” พร้อมทั้ง Identity ของผู้เรียนในฐานะ “เยาวชนนวัตกรรมพหุวัฒนธรรม” เพื่อเป็นกรอบทิศทางการขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับบริบทพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้และความท้าทายในศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
2. เพื่อพัฒนาจุดเน้นของโรงเรียน (School concept) และอัตลักษณ์ของผู้เรียน (Identity) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรมและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและการประเมินความต้องการจำเป็น บูรณาการแนวคิดหลัก 4 ประการ ดังนี้

1. การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment) ตามแนวคิดของ Watkins et al. (2012) และสุวิมล ว่องวานิช (2558) เพื่อวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวังใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

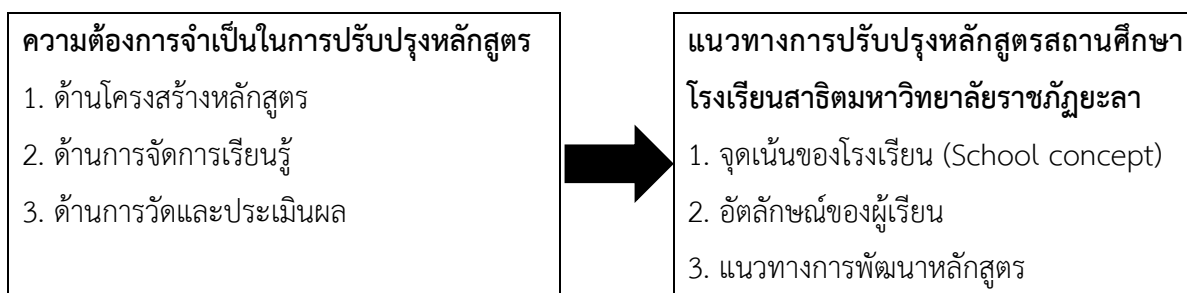

2. ทฤษฎีหลักสูตรและการออกแบบการเรียนรู้ ตามแนวคิดของ Tyler (1949) และ Wiggins and McTighe (2005) ที่เน้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย การออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล แบบย้อนกลับ (Backward design)

3. แนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ตามกรอบแนวคิดของ Partnership for 21st Century Skills (2009) และวิจารณ์ พานิช (2555) ที่นำเสนอทักษะ 3R8Cs ประกอบด้วยทักษะพื้นฐาน (3R) ได้แก่ การอ่าน (Reading) การเขียน (wRiting) และการคิดคำนวณ (aRithmetic) และทักษะสำคัญสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงาน (8Cs) ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่ได้รับการยอมรับในระบบการศึกษาไทย

4. การจัดการศึกษาในบริบทพหุวัฒนธรรม ตามแนวคิดของ Banks (2020) และ Gay (2018) ที่เน้นการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความหลากหลายทางวัฒนธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed methods) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีรายละเอียดดังนี้

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครอง และนักเรียน ซึ่งมีความหลากหลายทั้งในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม สะท้อนบริบทพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ โดยในปีการศึกษา 2567 มีนักเรียนทั้งหมด 453 คน ประกอบด้วยระดับปฐมวัย 221 คน ระดับประถมศึกษา 209 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 23 คน และมีบุคลากรทั้งหมด 44 คน (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2568) ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คำนวณโดยใช้โปรแกรม G*Power ผลการคำนวณได้ขนาดตัวอย่างขั้นต่ำ 159 คน อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้จริงในการวิจัยครั้งนี้ คือ 186 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบประเมินความต้องการจำเป็นแบบสอบถามสองตอน (Two-response Format) ตามแนวคิดของสุวิมล ว่องวาณิช (2558) โดยมีประเด็นการประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งเป็นสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน และสภาพที่คาดหวัง เครื่องมื่อดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างผู้เชี่ยวชาญ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 โดยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 เท่านั้น การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าเท่ากับ 0.85 แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีความเชื่อมั่นในระดับดี

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ซึ่งคำนวณจากสูตร $PNI_{modified} = (I-D)/D$ โดยที่ I คือระดับสภาพที่คาดหวัง และ D คือระดับสภาพที่เป็นจริง การแปลความหมายค่า $PNI_{modified}$ พิจารณาดังนี้: ค่า $PNI_{modified} < 0.10$ หมายถึง มีความต้องการจำเป็นในระดับต่ำ $0.10 < PNI_{modified} < 0.20$ หมายถึง มีความต้องการจำเป็นในระดับปานกลาง และ $PNI_{modified} > 0.20$ หมายถึง มีความต้องการจำเป็นในระดับสูง

การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปกครอง และนักเรียน จำนวน 15 คน ที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา ครอบคลุมทั้งไทยพุทธและไทยมุสลิม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนบริบทวัฒนธรรมชายแดนได้อย่างแท้จริง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended questionnaire) และการสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) ครอบคลุมประเด็นเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการศึกษาในแต่ละระดับ จุดเด่นของหลักสูตรปัจจุบัน จุดที่ควรปรับปรุง ทักษะสำคัญที่ควรเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และการวิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic analysis) โดยนำข้อมูลมาจัดหมวดหมู่ วิเคราะห์ความถี่ จัดกลุ่มตามประเภท และสังเคราะห์เป็น School concept และ Identity ของผู้เรียน

การวิเคราะห์สถานภาพของสถานศึกษา

นอกจากการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นแล้ว ยังได้มีการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน-ภายนอกสถานศึกษา (TOWS mATRIX) เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนา โดยพบว่าโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลามีค่าเฉลี่ยในภาพรวมทั้งระดับปฐมวัย (4.7) และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (4.5) อยู่ในระดับ STARS

มีสถานการณ์ “อยู่เหนือคู่แข่ง” (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2567) ซึ่งช่วยให้การกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับสถานภาพและบริบทของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผู้บริหารสถานศึกษา	4	2.15
ครูผู้สอน	34	18.28
ผู้ปกครองและนักเรียน	140	75.27
ผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการสถานศึกษา	8	4.30
รวม	186	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองและนักเรียน คิดเป็นร้อยละ 75.27 รองลงมาเป็นครูผู้สอน ร้อยละ 18.28 ผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการสถานศึกษา ร้อยละ 4.30 และผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 2.15 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.1 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) จำแนกตามรายด้าน

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ในภาพรวมและรายด้าน แสดงในตาราง 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) จำแนกตามรายด้าน

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		PNI modified	ลำดับความสำคัญ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านที่ 2 การจัดการเรียนรู้	4.228	0.674	4.719	0.477	0.1455	1
ด้านที่ 3 การวัดและประเมินผล	4.206	0.676	4.692	0.524	0.1373	2
ด้านที่ 1 โครงสร้างหลักสูตร	4.279	0.596	4.602	0.526	0.0876	3
ภาพรวม	4.238	0.649	4.671	0.509	0.1235	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.1455$) รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.1373$) และด้านโครงสร้างหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.0876$) ตามลำดับ โดยทุกด้านมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลาง ($0.10 < PNI_{modified} < 0.20$) ยกเว้นด้านโครงสร้างหลักสูตรที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับต่ำ ($PNI_{modified} < 0.10$)

2.2 ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) จำแนกตามรายชื่อ

ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) จำแนกตามรายชื่อ แสดงในตาราง 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ของการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		PNImodified	ลำดับ ความสำคัญ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านโครงสร้างหลักสูตร						
1. ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงเรียนในแต่ละรายวิชา	4.34	.632	4.61	.572	0.0771	12
2. ความสอดคล้องของรายวิชากับความต้องการของผู้เรียน	4.36	.653	4.64	.584	0.2766	1
3. ความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอน	4.36	.670	4.60	.628	0.0668	13
4. การบูรณาการระหว่างรายวิชา	4.14	.824	4.52	.651	0.1465	8
5. ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา	4.19	.807	4.65	.617	0.1665	4
ด้านการจัดการเรียนรู้						
1. การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	4.12	.815	4.65	.617	0.1713	3
2. การจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.31	.704	4.77	.496	0.1390	11
3. การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์	4.18	.789	4.68	.553	0.1730	2
4. การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	4.28	.739	4.73	.532	0.1543	7
5. การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง	4.26	.761	4.77	.496	0.1543	5
ด้านการวัดและประเมินผล						
1. ความหลากหลายของวิธีการวัดและประเมินผล	4.17	.771	4.67	.556	0.1544	5

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) ของการพัฒนา (ต่อ)

ประเด็นการพัฒนา	สภาพที่เป็นจริง		สภาพที่คาดหวัง		PNImodified	ลำดับ ความสำคัญ
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
2. การประเมินตามสภาพจริง	4.21	.701	4.69	.549	0.1371	10
3. การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียน	4.19	.793	4.67	.575	0.1465	8
4. การนำผลการประเมินมาพัฒนาผู้เรียน	4.24	.772	4.69	.568	0.1379	9
5. เกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน	4.21	.731	4.73	.552	0.1525	6

จากตารางที่ 3 พบว่า ประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) ความสอดคล้องของรายวิชากับความต้องการของผู้เรียน ($PNI_{modified} = 0.2766$) (2) การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ($PNI_{modified} = 0.1730$) (3) การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.1713$) (4) ความทันสมัยของเนื้อหาวิชา ($PNI_{modified} = 0.1665$) และ (5) การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง ($PNI_{modified} = 0.1543$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและการพัฒนาจุดเน้นของโรงเรียน (School concept) และอัตลักษณ์ของผู้เรียน (Identity)

3.1 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะความคิดเห็นด้านต่าง ๆ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการศึกษาในแต่ละระดับ จุดเด่นของหลักสูตรปัจจุบัน จุดที่ควรปรับปรุง ทักษะสำคัญที่ควรเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ พบประเด็นสำคัญดังนี้

3.1.1 ความคิดเห็นต่อการศึกษาระดับปฐมวัย พบว่า 1) ต้องการให้จัดกิจกรรมที่หลากหลายนอกห้องเรียนและให้เด็กมีส่วนร่วม 2) เน้นการพัฒนาตามวัย และครอบคลุมทุกด้าน 3) ต้องการเพิ่มการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ และการสื่อสาร 4) มีความต้องการให้เด็กอ่านออกเขียนได้โดยเฉพาะเมื่อจบอนุบาล 3 และ 5) การเตรียมความพร้อมให้เด็กสำหรับการเรียนในระดับประถมศึกษา

3.1.2 ความคิดเห็นต่อการศึกษาระดับประถมศึกษา พบว่า 1) ความต้องการเน้นการพัฒนาความรู้และทักษะวิชาการ 2) ความต้องการเกี่ยวกับการเตรียมสอบและการจัดตารางสอบที่เหมาะสม 3) ความต้องการเพิ่มการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ 4) เน้นให้เด็กสามารถอ่านออกเขียนได้ โดยเฉพาะระดับประถมต้น และ 5) ต้องการให้มีการแจ้งข้อมูลและสื่อสารกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ

3.1.3 ความคิดเห็นต่อการศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า 1) ต้องการให้มีความโดดเด่นด้านวิชาการและเน้นการเรียนรู้เนื้อหาวิชาการ 2) เน้นการส่งเสริมทักษะการคิดขั้นสูง การคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา 3) ต้องการให้มีการเพิ่มเติมหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่ใช้ได้จริง 4) เน้นการเตรียมความพร้อมสู่อาชีพในอนาคตและเส้นทางสายอาชีพ และ 5) ส่งเสริมทักษะริเริ่มสร้างสรรค์และการคิดเชิงนวัตกรรม

3.1.4 จุดเด่นของหลักสูตรปัจจุบันที่ควรรักษาไว้ พบว่า 1) การจัดกิจกรรมหลากหลาย 2) การพัฒนาทักษะภาษาและการสื่อสาร 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การเรียนอย่างมีความสุข และ 5) การดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างใกล้ชิด

3.1.5 จุดที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนาเพิ่มเติม พบว่า 1) ด้านวิชาการ/ความเข้มข้นทางวิชาการ 2) ภาษาอังกฤษ/ภาษาต่างประเทศ 3) อาคารสถานที่/สภาพแวดล้อม 4) บุคลากร/จำนวนครู และ 5) หลักสูตร/เนื้อหาการเรียน

3.1.6 ทักษะสำคัญที่ควรเพิ่มเติมในหลักสูตร พบว่า 1) ทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร 2) ทักษะการคิดวิเคราะห์ 3) ทักษะชีวิตและการดำรงชีวิต 4) เทคโนโลยีและการใช้สื่อดิจิทัล 5) ความคิดสร้างสรรค์ และ 6) ทักษะด้านสังคมและพลเมือง

3.2 การพัฒนาจุดเน้นของโรงเรียน (School Concept) “นวัตกรรมกล้า (Innovative seedling)”

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น สามารถสังเคราะห์เป็นจุดเน้นของโรงเรียนที่มีแกนหลัก คือ “นวัตกรรมกล้า (Innovative Seedling): เพาะบ่มต้นกล้าปัญญา พัฒนาสู่นวัตกรรมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้” ทั้งนี้ School Concept ตั้งอยู่บนการหลอมรวม 3 แกนหลัก ดังนี้

1. ความเป็น “ต้นกล้า” การบ่มเพาะพัฒนาผู้เรียนตั้งแต่วัยเยาว์ให้มีรากฐานที่มั่นคง
2. ความเป็น “นวัตกรรม” การมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความคิดสร้างสรรค์ ก้าวทันเทคโนโลยี และสร้างนวัตกรรม
3. ความเป็น “พลเมืองพหุวัฒนธรรม” การปลูกฝังการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

โดยจุดเน้นของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบเชิงระบบ ดังนี้

1. ระบบการพัฒนาผู้เรียน: S.E.E.D Model (มิติการเพาะพันธุ์ต้นกล้า)

S - Skills for Future (ทักษะแห่งอนาคต) พัฒนาทักษะวิชาการพื้นฐานที่เข้มแข็ง ทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ทักษะดิจิทัล และทักษะชีวิต

E - Ethics and Values (จริยธรรมและค่านิยม) ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม วินัย จิตสาธารณะ และการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

E - Empowerment (การเสริมพลัง) ส่งเสริมการค้นพบและพัฒนาศักยภาพตามความถนัด สร้างโอกาสในการแสดงออก และเสริมสร้างความมั่นใจ

D - Diversity Appreciation (การเห็นคุณค่าในความหลากหลาย) ส่งเสริมความเข้าใจ และยอมรับในความแตกต่างทางวัฒนธรรม พัฒนาทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรม

2. ระบบการจัดการเรียนรู้: I.D.E.A Approach (มิติการสร้างนวัตกรรม)

I - Inquiry-Based Learning (การเรียนรู้ผ่านการสืบเสาะ) จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการ ตั้งคำถาม การสืบค้น และการสร้างความรู้ด้วยตนเอง

D - Design Thinking (กระบวนการคิดเชิงออกแบบ) ฝึกกระบวนการคิดเชิงออกแบบ เพื่อการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

E - Experiential Learning (การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์) จัดการเรียนรู้ผ่านการลงมือ ปฏิบัติจริงและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง

3. ระบบนิเวศการเรียนรู้: P.A.L.M Ecosystem (มิติการสร้างสภาพแวดล้อม)

P - Professional Learning Community (ชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ) พัฒนาครู มืออาชีพและสร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

A - Adaptive Learning Environment (สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปรับตัวได้) ออกแบบพื้นที่การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย และเอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ

L - Learning Resources and Networks (ทรัพยากรและเครือข่ายการเรียนรู้) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและสร้างเครือข่ายความร่วมมือ

M - Mindful Administration (การบริหารจัดการอย่างมีสติ) พัฒนาระบบบริหารจัดการ ที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

3.3 การพัฒนาอัตลักษณ์ของผู้เรียน (Identity) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสังเคราะห์อัตลักษณ์ของผู้เรียนซึ่งมีเอกลักษณ์ (Identity) หลักเป็น “เยาวชนนวัตกรรมพหุวัฒนธรรม (Multicultural Young Innovator)” โดยมีคุณลักษณะที่โดดเด่น ดังนี้

1. **ด้านองค์ความรู้และทักษะวิชาการ** คือ ผู้เรียนมีความรู้ทางวิชาการที่แข็งแกร่ง โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และภาษาที่สาม และมีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาดและรู้เท่าทัน

2. **ด้านกระบวนการคิดและการแก้ปัญหา** คือ ผู้เรียนมีกระบวนการคิดที่เป็นระบบ สร้างสรรค์ และมองเห็นโอกาสในการพัฒนานวัตกรรม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ได้อย่างลึกซึ้ง และมีทักษะในการระบุปัญหา วางแผน และดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน

3. **ด้านพหุวัฒนธรรมและการอยู่ร่วมกัน** คือ ผู้เรียนมีความเข้าใจและเคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรม ศาสนา และความเชื่อ สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นที่มีความแตกต่างได้อย่างราบรื่น มีความภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองควบคู่กับการเคารพวัฒนธรรมอื่น และมีความเป็นสุภาพบุรุษ/สุภาพสตรี ปฏิเสธการบูลลี่และการรังแกผู้อื่นในทุกรูปแบบ

4. **ด้านคุณธรรมและวิถีชีวิต** คือ ผู้เรียนดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีระเบียบวินัย รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ตรงต่อเวลา และมีจิตสาธารณะ พร้อมช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม

5. **ด้านการเป็นผู้นำและผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง** คือ ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าทำ และสามารถนำพาผู้อื่นไปสู่เป้าหมายร่วมกัน มีแนวคิดและทักษะของผู้ประกอบการ สามารถมองเห็นโอกาสและริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ และมีความตระหนักและใส่ใจต่อการพัฒนาท้องถิ่นและการรักษาสิ่งแวดล้อม

4. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตาม School Concept “นวัตกรรมต้นกล้า (Innovative seedling)”

จากผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นและการพัฒนา School Concept “นวัตกรรมต้นกล้า (Innovative seedling)” สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ดังนี้

4.1 การปรับโครงสร้างหลักสูตร

1) พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่เน้นการพัฒนา "ยุวชนนวัตกรรมพหุวัฒนธรรม" โดยกำหนดสมรรถนะหลักตาม School concept ทั้ง 3 องค์ประกอบ สอดคล้องกับหลักการพัฒนาศักยภาพของ Tyler (1949) ที่เน้นการกำหนดจุดมุ่งหมาย การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และการประเมินผล

2) ปรับรายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและบริบทพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ โดยเพิ่มรายวิชาที่เสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะด้านเทคโนโลยี และทักษะการสื่อสาร

ภาษาต่างประเทศ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญตามกรอบแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills, 2009)

3) ออกแบบหลักสูตรแบบบูรณาการระหว่างรายวิชา โดยใช้แนวคิดการออกแบบย้อนกลับ (Backward design) ของ Wiggins and McTighe (2005) ซึ่งเน้นการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังก่อนแล้วจึงออกแบบการประเมินและกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์นั้น

4) พัฒนารายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมและการเป็นผู้ประกอบการ ตามหลักการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการออกแบบและสร้างสรรค์นวัตกรรม

5) ปรับเนื้อหาวิชาให้ทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 และบริบทพหุวัฒนธรรม โดยคำนึงถึงหลักการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล (Universal design for learning) ของ CAST (2018) ที่มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ได้อย่างเท่าเทียม

4.2 การพัฒนาการจัดการเรียนรู้

การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด I.D.E.A Approach มีแนวทางดังนี้

1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้กระบวนการ Inquiry-based learning และ Design thinking ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมตามกรอบแนวคิดของ Partnership for 21st Century Skills (2009)

2) บูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน โดยพัฒนาระบบ Digital learning platform และสื่อการเรียนรู้ดิจิทัลที่หลากหลาย ตามกรอบแนวคิด TPACK (Technological pedagogical content knowledge) ของ Mishra and Koehler (2006) ที่เน้นการบูรณาการความรู้ด้านเนื้อหา วิธีการสอน และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน

3) จัดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง (Experiential learning) ตามแนวคิดของ Kolb (1984) โดยเชื่อมโยงกับชุมชนและบริบทพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ ซึ่งเน้นวงจรการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย ประสบการณ์เชิงรูปธรรม การสังเกตอย่างไตร่ตรอง การสร้างมโนทัศน์เชิงนามธรรม และการทดลองปฏิบัติอย่างกระตือรือร้น

4) พัฒนาระบบการให้คำปรึกษาและแนะแนวที่เน้นการค้นพบศักยภาพและความถนัดของผู้เรียน โดยยึดหลักการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล (CAST, 2018) ที่คำนึงถึงความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียน

5) ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานฐานวิจัย (Research-based project) ที่ตอบโจทย์ความต้องการของชุมชน สอดคล้องกับแนวทางการเรียนรู้เชิงลึก (Deep learning) และการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) ของ Wiggins and McTighe (2005)

4.3 การปรับปรุงการวัดและประเมินผล

การปรับปรุงการวัดและประเมินผลตามแนวทางการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) มีแนวทางดังนี้

- 1) พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับสมรรถนะที่ต้องการพัฒนา
- 2) เน้นการประเมินตามสภาพจริง (Authentic assessment) ที่สะท้อนความสามารถจริงของผู้เรียน
- 3) พัฒนาระบบการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ที่มีประสิทธิภาพเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
- 4) ใช้เทคโนโลยีในการวัดและประเมินผล เช่น ระบบ e-Portfolio เพื่อเก็บรวบรวมหลักฐานการเรียนรู้
- 5) พัฒนาเกณฑ์การประเมิน (Rubrics) ที่ชัดเจน สอดคล้องกับคุณลักษณะของ “ยุวชนนวัตกรรม”

4.4 การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้

การพัฒนาระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิด P.A.L.M Ecosystem มีแนวทางดังนี้

- 1) พัฒนาครูมืออาชีพผ่านชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) และการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้
- 2) ปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางกายภาพให้เอื้อต่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย
- 3) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ดิจิทัลที่หลากหลาย
- 4) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา สถานประกอบการ และชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 5) พัฒนาระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อน School concept อย่างเป็นระบบ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.1455$) รองลงมาคือด้านการวัดและประเมินผล ($PNI_{modified} = 0.1373$) และด้านโครงสร้างหลักสูตร ($PNI_{modified} = 0.0876$) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sleeter (2018) ที่ศึกษาความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรในโรงเรียนพื้นที่พหุวัฒนธรรม พบว่าการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ เมื่อพิจารณารายชื่อพบว่า ความสอดคล้องของรายวิชากับความต้องการของผู้เรียนเป็นประเด็นที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด ($PNI_{modified} = 0.2766$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Oliva and Gordon (2013) ที่เน้นว่าการพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพต้องเริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ประเด็นถัดมาคือการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ($PNI_{modified} = 0.1730$) และการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ($PNI_{modified} = 0.1713$) ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของ Partnership for 21st Century Skills (2009) และการศึกษาของ วิจารณ์ พานิช (2555) ที่ชี้ให้เห็นว่าทักษะการคิดวิเคราะห์และการใช้เทคโนโลยีเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

2. การพัฒนา School Concept “นวัตกรรมต้นกล้า” และ Identity “ยุวชนนวัตกรรมพหุวัฒนธรรม”

การพัฒนา School concept และ Identity ที่มีความชัดเจนเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นให้กับสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า แนวคิด “นวัตกรรมต้นกล้า” และอัตลักษณ์ “ยุวชนนวัตกรรมพหุวัฒนธรรม” สอดคล้องกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและบริบทพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Watson (2019) ที่พบว่าการกำหนดอัตลักษณ์ของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทชุมชนช่วยสร้างความภาคภูมิใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

การบูรณาการแนวคิด 3 แกนหลัก ได้แก่ ความเป็น “ต้นกล้า” ความเป็น “นวัตกรรม” และความเป็น “พลเมืองพหุวัฒนธรรม” เข้าด้วยกัน สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมของ Banks (2020) ที่เน้นการเตรียมผู้เรียนให้สามารถดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพในสังคมที่มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรมของ Gay (2018) ที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับภูมิหลังทางวัฒนธรรมของผู้เรียน

3. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่นำเสนอในงานวิจัยนี้ให้ความสำคัญกับการออกแบบหลักสูตรฐานสมรรถนะที่บูรณาการแนวคิดการออกแบบย้อนกลับของ Wiggins and McTighe (2005) สอดคล้องกับการศึกษาของ Darling-Hammond et al. (2020) ที่พบว่า การออกแบบหลักสูตรที่เริ่มจากการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีทิศทางและบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด I.D.E.A Approach ที่ประกอบด้วย Inquiry-Based Learning, Design Thinking, Experiential Learning และ Authentic assessment เป็นการผสมผสานแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง สอดคล้องกับแนวคิดของ Kolb (1984) เกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และหลักการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูงของ Anderson and Krathwohl (2001)

ระบบนิเวศการเรียนรู้ตามแนวคิด P.A.L.M Ecosystem ที่นำเสนอในงานวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Bronfenbrenner (1979) เกี่ยวกับระบบนิเวศวิทยาการพัฒนามนุษย์ ที่เน้นความสำคัญของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม การพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง สอดคล้องกับการศึกษาของ Hargreaves and Fullan (2012) ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของทุนทางวิชาชีพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา นำไปสู่การพัฒนา School concept “นวัตกรรมต้นกล้า (Innovative seedling)” ที่มุ่งเพาะบ่มต้นกล้าปัญญาและพัฒนาสู่นวัตกรรมพัฒนาวัฒนธรรมชายแดนใต้ พร้อมทั้งการสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียน (Identity) ในฐานะ “เยาวชนนวัตกรรมวัฒนธรรม (Multicultural young innovator)” ที่มีคุณลักษณะโดดเด่นทั้งด้านองค์ความรู้และทักษะวิชาการ กระบวนการคิดและการแก้ปัญหา ความเข้าใจและยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม คุณธรรมจริยธรรม และความเป็นผู้นำ

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามจุดเน้นของโรงเรียน (School concept) ดังกล่าว มุ่งตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นที่พบจากการวิจัย โดยบูรณาการแนวคิดทฤษฎีที่หลากหลาย ทั้งทฤษฎีหลักสูตร (Tyler, 1949) การออกแบบการเรียนรู้ย้อนกลับ (Wiggins & McTighe, 2005) การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Kolb, 1984) การบูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ (Mishra & Koehler, 2006) การออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นสากล (CAST, 2018) และการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century

Skills, 2009) เพื่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการสร้างอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาในฐานะสถาบันการศึกษาคุณภาพในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษาที่นำเสนอในบทความนี้ สามารถเป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาอื่น ๆ ในการพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการที่แท้จริงและสอดคล้องกับบริบทของตนเอง อันจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา คือ การสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายในการขับเคลื่อน School concept "นวัตกรรมต้นกล้า" สู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
2. สำหรับครูผู้สอน คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ผ่านกระบวนการ Inquiry-based learning และ Design thinking
3. สำหรับผู้ปกครองและชุมชน คือ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยให้ข้อมูลสะท้อนกลับเกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวังต่อการจัดการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการนำ School concept “นวัตกรรมต้นกล้า” ไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะของครูในการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะ “ยุวชนนวัตกรรมพัฒนาธรรม”
3. ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือประเมินคุณลักษณะ “ยุวชนนวัตกรรมพัฒนาธรรม” ที่สอดคล้องกับบริบทและวัฒนธรรมท้องถิ่น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิ ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

รายการอ้างอิง

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. (2567). รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์ของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2567. ผู้แต่ง.

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. (2568). *แผนปฏิบัติราชการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568*.

ผู้แต่ง.

วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.

สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Anderson, L. W., & Krathwohl, D. R. (2001). *A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives*. Longman.

Banks, J. A. (2020). *Multicultural education: Issues and perspectives* (10th ed.). Wiley.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development: Experiments by nature and design*. Harvard University Press.

CAST. (2018). *Universal design for learning guidelines version 2.2*. <http://udlguidelines.cast.org>

Darling-Hammond, L., Flook, L., Cook-Harvey, C., Barron, B., & Osher, D. (2020). Implications for educational practice of the science of learning and development. *Applied Developmental Science*, 24(2), 97-140.

Gay, G. (2018). *Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice* (3rd ed.). Teachers College Press.

Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional capital: Transforming teaching in every school*. Teachers College Press.

Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice-Hall.

McKenney, S., & Reeves, T. C. (2019). *Conducting educational design research* (2nd ed.). Routledge.

Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017-1054.

Oliva, P. F., & Gordon, W. R. (2013). *Developing the curriculum* (8th ed.). Pearson.

Partnership for 21st Century Skills. (2009). *P21 framework definitions*. http://www.p21.org/storage/documents/P21_Framework_Definitions.pdf

Sleeter, C. E. (2018). Multicultural education past, present, and future: Struggles for dialog and power-sharing. *International Journal of Multicultural Education*, 20(1), 5-20.

- Tyler, R. W. (1949). *Basic principles of curriculum and instruction*. University of Chicago Press.
- Watson, K. (2019). School identity in the context of cultural diversity: Exploring the relationship between school culture and student outcomes. *Educational Review*, 71(5), 622-640.
- Watkins, R., Meiers, M. W., & Visser, Y. L. (2012). *A guide to assessing needs: Essential tools for collecting information, making decisions, and achieving development results*. World Bank Publications.
- Wiggins, G., & McTighe, J. (2005). *Understanding by design* (2nd ed.). Association for Supervision and Curriculum Development.